

Начало > Законодателство и съдебна практика > Национално законодателство
Национално законодателство

България

Настоящата страница предлага информация относно българската правна система, както и преглед на българското право.

Източници на правото

Вътрешноправни източници

Източниците на правото включват

Конституцията на Република България (обнародвана в ДВ, бр. 56 от 13 юли 1991 г., изменена ДВ бр. 85 от 26 септември 2003 г., ДВ бр. 18 от 25 февруари 2005 г., ДВ бр. 27 от 31 март 2006 г., ДВ бр. 78 от 26 септември 2006 г. - Решение на Конституционния съд № 7/2006, ДВ бр. 12 от 6 февруари 2007 г., бр. 100 от 18.12.2015 г [DB1] .),

законодателни актове и

подзаконовни нормативни актове.

Съдебната практика не е формален източник на правото, но и има задължителна сила за правоприлагащите органи.

Европейски и международни източници на правото

Писмените правни инструменти включват Конституцията на Република България, международните договори, закони и подзаконовни нормативни актове (постановления, наредби, правилници, инструкции и заповеди).

Конституцията на Република България е акт с най-висша юридическа сила. Тя регулира организацията, принципите, правомощията и задълженията на държавните институции, както и правата и задълженията на гражданите.

Законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения.

Всички законодателни актове се обнародват и влизат в сила три дни след датата на публикуването им, освен ако в самите актове е предвидено друго.

Министерският съвет издава **постановления**, когато приема правилници, наредби или инструкции и когато урежда съобразно законите неуредени от тях обществени отношения в областта на неговата изпълнителна и разпоредителна дейност.

Правилникът е нормативен акт, който се издава за прилагане на закон в неговата цялост. Той урежда организацията на държавни и местни органи или вътрешния ред на тяхната дейност.

Наредбата е нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или други подразделения на нормативен акт от по-висока степен.

Инструкцията е нормативен акт, с който висшестоящ орган дава указания до подчинени нему органи относно прилагане на нормативен акт, който той е издал или чието изпълнение трябва да обезпечи.

Важно значение имат и други неписмени източници на правото, като **правният обичай** и **общите принципи на правото**.

Тълкувателните решения на върховните съдилища могат да се разглеждат като субсидиарен източник на правото.

Конституционният съд се произнася с решения, определения и разпореджания.

С решение съдът се произнася по съществуващото на спора.

Решенията на съда се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок от приемането им и влизат в сила 3 дни след обнародването им.

Йерархия на правните норми

Конституцията на Република България е върховен закон. Върховенството на правото на ЕС не е специално установено в Конституцията, но се приема, че това право има предимство пред вътрешното право.

Съгласно член 5, алинея 4 от Конституцията международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

Законите са следващите по степен нормативни актове. Изпълнителната власт приема подзаконовни актове като постановления, наредби, решения, правилници, инструкции и заповеди.

Институционална рамка

Институции, които отговарят за приемането на правни норми

Законодателната власт се осъществява от Народното събрание. То има право да приема, изменя, допълва и отменя закони.

Въз основа и в изпълнение на законите Министерският съвет приема постановления, разпореджания и решения. С постановления Министерският съвет приема и правилници и наредби.

Министрите издават правилници, наредби, инструкции и заповеди.

Министерският съвет сключва международни договори, когато е упълномощен за това със закон. Народното събрание ратифицира (или отхвърля) международни договори, които:

имат политически или военен характер

се отнасят до участието на Република България в международни организации

предвиждат коригиране на границата на Република България

съдържат финансови задължения за държавата

предвиждат участие на държавата в арбитражно или съдебно уреждане на международни спорове

се отнасят до основните права на човека

се отнасят до действието на закона или изискват мерки от законодателен характер за тяхното изпълнение

изрично предвиждат ратификация

предоставят на Европейския съюз правомощия, произтичащи от Конституцията.

Законотворчески процес

Приемане на Конституцията

Нова конституция се приема от Велико народно събрание, което се състои от 400 народни представители.

Народното събрание има право да изменя всички разпоредби на Конституцията, с изключение на тези, които попадат в правомощията на Великото народно събрание. Промяната в конституцията изисква мнозинство от три четвърти от гласовете на всички народни представители при три гласувания, проведени в три различни дни. Промяната в Конституцията се подписва и обнародва в "Държавен вестник" от председателя на Великото народно събрание в срок от седем дни от приемането ѝ.

Законодателна инициатива

Съгласно член 87 от Конституцията всеки народен представител и Министерският съвет имат право да внесат законопроект.

Законопроектът се приема от Народното събрание на две четения. По време на първото четене законопроектът се обсъжда в неговата цялост. Народните представители могат да внасят писмени предложения за изменение на законопроект, който е бил приет на първо четене, в срок, определен от Народното събрание. Народното събрание провежда задълбочен дебат по законопроекта и го приема на второ четене. Приетият законопроект се изпраща на президента на Република България, който подписва указ за обнародването му. Актът се обнародва в "Държавен вестник" и влиза в сила три дни след публикуването му, освен ако в акта не е предвидено друго.

Юридически бази данни

Държавен вестник е достъпен безплатно чрез интернет страницата на [Държавен вестник](#). Електронното издание включва закони, обнародвани от Народното събрание, постановления на Министерския съвет, международни договори, други правни актове, както и обяви за обществени поръчки, концесии и др.

Платените юридически бази данни като [Апис](#), [Сиела](#), и [Юридическа енциклопедия](#) предлагат пълен набор от правна информация, но достъпът до тях не е безплатен.

Последна актуализация: 11/06/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.